

Asia: VN/26856/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

Alueidenkäyttöä ohjaava lainsäädäntö säilyisi ehdotuksen mukaisesti lähes ennallaan. Alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava edelleen olisivat maankäytön ohjaamisen keskeiset keinot. Toivottavaa olisi sujuvoittaa lakimuutoksella maankäytön suunnittelua varsinkin ajallisesti. Yhteistyövelvoite eräillä kaupunkiseuduilla nähdään auttavan logistisesti kaupunkien välillä olevia kuntia. Yhteistyökeskustelu kuntien ja lupa- ja valvontaviraston kesken tulisi kirjata lakiin niin, että lupa- ja valvontavirasto yrittää edistää kuntien kehitystä. Lisäksi olisi kuntien kannalta erittäin tärkeää, että lupa- ja valvontavirastoa, elinvoimakeskusta sekä ympäristökeskusta valvotaan ympäristöministeriön toimesta säännöllisesti, jotta laissa kirjatut tavoitteet voidaan avoimesti näyttää toteen ja raportoida säännöllisesti.

Kommentit luvusta 2 Viranomaisten tehtävät

-

Kommentit luvusta 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

-

Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava

Muutoksena lakiluonnoksessa esitetään, että yhdyskuntarakenteen ratkaisujen teko siirtyisi kuntien vastuulle. Tämä helpottaa kuntien itsenäistä päätöksentekoa ja nähdään mahdollistavana asiana. Maakuntakaavan rooli tulisi muistaa hankkeissa, joissa kuntarajat ylittyvät. Joutsan kunta näkee tärkeänä, että maakuntakaava ja sen sisältö mahdollistavat kuntien omaa kaavoitusta estämättä kuntien omaa toimivaltaa maankäytön suunnittelussa.

Kommentit luvusta 5 Yleiskaava

Yleiskaavan sisältövaatimuksiin lisätyt sään ääri-ilmiöt ja varsinkin hulevesien hallinnan toteuttamisen edellytykset ovat tärkeä lisä yleiskaavaa laadittaessa. Yleiskaavan ja asemakaavan yhteiskäsittely on varsinainen esimerkki kaavoituksen sujuvoittamisesta.

Kommentit luvusta 6 Asemakaava

Yleiskaavan sisältövaatimuksiin lisätyt sään ääri-ilmiöt ja varsinkin hulevesien hallinnan toteuttamisen edellytykset ovat tärkeä lisä yleiskaavaa laadittaessa. Yleiskaavan ja asemakaavan yhteiskäsittely on varsinainen esimerkki kaavoituksen sujuvoittamisesta.

Kommentit luvusta 7 Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säännökset

Kunnilla tulisi säilyttää vähittäiskaupan kehittämistä koskeva paikallisten alueiden yksinoikeus kaavoitukseen. Myymälöiden mahdollinen keskittyminen ja sitä kautta vähittäiskaupan suuryksiköksi tulkitseminen rajoittaa liikekortteleiden kehittämistä.

Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

Määräys etäisyydestä asuinkiinteistöihin 8 kertaa tuulimyllyn lapakorkeus tulee olla voimassa myös maakuntakaava-alueelle sijoitettaville voimaloille. Pykälän 3. momentti tulee poistaa kokonaan. Maanomistajien allekirjoitukset tullaan ostamaan heiltä eli saavat asianosaisina taloudellista etua samalla kun muut kansalaiset joutuvat kantamaan luonto-, ympäristö-, melu- ja maisemahaitat tuulivoimaloista.

Kommentit luvusta 9 Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

Usea maatalouden käyttöön varattu toiminta tai maa- tai kiviaineslupa varaa pinta-alueellisesti vastaavan alueen ympäristöstä. Pinta-alallisesti aurinkovoimahankkeet mahdollistetaan verrannollisesti uunnittelutarveratkaisupäätöksellä. 10 hehtaarin vaatimusta tulisi harkita ja vähintään perustella tarkemmin. Lakiesitys Joutsan kohdalla ohjaa aurinkovoimatuotantoa oletettavasti peltoalueille.

Kommentit luvusta 10 Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

Lakiluonnokseen on kirjattu seuraavasti: Tarkoituksena on pienentää rakentamiskustannuksia, kun kustannukset tunnistetaan jo asemakaavan laadintavaiheessa. Tarkoituksena perusteluissa on hyvä, mutta kustannuksiin perustuvat laskelmat hidastavat kaavoitusprosessia, eivätkä välttämättä kestä aikaa.

Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä

Laatimisaloitteen kirjaaminen lakiin tulee selkeyttämään maanomistajien oikeuksia, mutta vaatii lisää resursseja kunnilta. Sidotut käsittelyajat tulevat vaatimaan vaikeimmassa tapauksessa lisäresursseja kunnilta. Tosin aikarajalla on pyritty turvaamaan maanomistajan oikeudet.

Koemmentit luvusta 13 Merialuesuunnittelu

-

Kommentit luvusta 14 Kansallinen kaupunkipuisto

-

Kommentit luvusta 15 Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset

-

Kommentit luvusta 16 Pakkokeinot ja seuraamukset

-

Kommentit luvusta 17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksiantoa koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 18 Muutoksenhaku

Actio popularis -vaikutusmahdollisuus kunnan jäsenillä tulee säilyttää kuntalaisten osallisuutta ja itsemääräämisoikeutta vahvistavana demokraattisena tekijänä.

Kommentit luvusta 19 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksiantoa j voimaantuloa koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 20 Erinäiset säännökset

-

Kommentit luvusta 21 Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

-

Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (liitelaki, nimike muuttuu laiksi kaavojen toteuttamislainsi)

Korvaus metsätalouden harjoittamisen rajoituksesta.

Lakiesityksestä tulee poistaa maakuntakaavan suojelumääräyksistä aiheutuvat kustannusten korvaaminen, koska kunnat eivät päätöksellään hyväksy maakuntakaavaa. Vaihtoehtoisesti Maakunnan liitto, Elinkeinokeskus tai Ympäristökeskus voi olla korvauksen maksaja kunnan sijaan.

Kommentit rakentamislain muuttamisesta

Muutos viittaa yli 10 hehtaarin aurinkovoimalan yleiskaavoitusvelvoitteeseen. Usea maatalouden käyttöön varattu toiminta tai maa- tai kiviaineslupa varaa pinta-alueellisesti vastaavan alueen ympäristöstä. Pinta-alallisesti aurinkovoimahankkeet mahdollistetaan verrannollisesti suunnittelutarveratkaisupäätöksellä. 10 hehtaarin vaatimusta tulisi harkita ja vähintään perustella tarkemmin. Lakiesitys Joutsan kohdalla ohjaa aurinkovoimatuotantoa oletettavasti peltoalueille.

Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Jos haluatte jo nyt antaa siitä kommentteja niin voitte tehdä sen tässä.

-

Penttinen Matias
Joutsan kunta

Nissinen Harri
Joutsan kunta